

Dosarul nr.2r-5/24
2-22143924-01-2r-03012024

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. P.Harmaniuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, V. Mihaila, A. Braga)

DECIZIE

06 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Aliona Tufan,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „INCASO” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Alionei Tufan cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva încheierii din 06 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel,

c o n s t a t ă:

La 29 septembrie 2022, prin intermediul poștei (f.d.26), Î.M. „INCASO” S.R.L., reprezentată de avocatul Eugeniu Bujoreanu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Alionei Tufan, solicitând încasarea datoriei, în mărime de 28 288,14 lei și a cheltuielilor de judecată, constituite din cheltuielile de asistență juridică, în mărime de 500 de lei și cheltuielile privind taxa de stat, în sumă de 848,65 de lei.

Prin încheierea din 07 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a acceptat spre examinare cererea de chemare în judecată, în procedura cererilor cu valoare redusă.

Prin hotărârea din 13 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis integral cererea de chemare în judecată depusă de Î.M. „INCASO” S.R.L. și s-a încasat de la Aliona Tufan în beneficiul Î.M. „INCASO” S.R.L. suma de 14 224,14 lei, cu titlu de datorie la creditul acordat în baza contractului de credit nebanca nr. 1269353 din 03 septembrie 2019, suma de 14 062,14 lei, cu titlu de penalitate, iar, în total, suma de 28 288,14 lei și cheltuielile de judecată constituite din taxa de stat, în sumă de 848,65 de lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 500 de lei.

La 28 martie 2023, prin intermediul poștei (f.d.36), Aliona Tufan a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 13 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri legale și întemeiate.

Prin încheierea din 10 octombrie 2023 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Aliona Tufan și s-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat, în mărime de 636,50 de lei, fiindu-i acordat pentru aceasta un termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii. S-a explicat apelantei că, în cazul în care nu va lichida neajunsurile statuate în încheiere în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele va fi restituită fără examinare. Asupra restituirii cererii de apel, instanța va decide la expirarea termenului acordat, fără citarea participanților la proces.

La 13 octombrie 2023, prin intermediul poștei (f.d.72), Aliona Tufan a depus apelul motivat. Totodată, în textul acesteia a formulat o cerere de scutire de la plata taxei de stat (f.d.50-61).

Prin încheierea din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea apelantei Aliona Tufan privind scutirea de la plata taxei de stat pentru declararea apelului. Nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Aliona Tufan și s-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat, în mărime de 636,50 de lei, fiindu-i acordat pentru aceasta un termen de 3 zile din momentul recepționării încheierii. S-a explicat apelantei că, în cazul în care nu va lichida neajunsurile statuate în încheiere în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele va fi restituită fără examinare. Asupra restituirii cererii de apel, instanța va decide la expirarea termenului acordat, fără citarea participanților la proces.

La 13 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.77), Aliona Tufan a depus o cerere cu privire la amânarea plății taxei de stat.

Prin încheierea din 06 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Aliona Tufan împotriva hotărârii din 13 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a remis în adresa Alionei Tufan cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 18 decembrie 2023, prin intermediul poștei (f.d.96), Aliona Tufan a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 06 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierii contestate, restituirea cauzei în instanța de apel, în același complet de judecată, la etapa primirii/acceptării cererii de apel

În motivarea recursului, recurenta a invocat că, încheierea instanței de apel este una arbitrară și ilegală.

Totodată, a menționat că, prin intermediul oficiului poștal, conformându-se indicațiilor din încheierea instanței de apel, la 13 octombrie 2023, a expediat cererea de apel motivată și cererea de scutire de la plata taxei de stat. Prin încheierea din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, expediată prin intermediul poștei electronice, la data de 07 noiembrie 2023, recepționată la 08 noiembrie 2023, i s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat, fiindu-i acordat un termen de 3 zile în vederea achitării taxei de stat în mărime de 636,50 de lei. La 13 noiembrie 2023 a expediat în adresa Curții de Apel Chișinău cererea privind amânarea plății taxei de stat până la prima ședință, care a fost recepționată de Curtea de Apel. În încheierea instanței din 06 decembrie 2023, se confirmă recepționarea cererii, însă se indică că nu a fost semnată și instanța a ajuns la concluzia că nu au fost înlăturate neajunsurile, din motiv că, nu este semnată olograf în original sau electronic.

În opinia recurentei, această concluzie este pripită, arbitrară și contradictorie. La data de 13 noiembrie 2023 cererea scanata semnata, a fost expediată în adresa curții de apel de la posta electronică a lui Marin Sardari, iar ulterior a fost expediată de la posta electronica a sa. Astfel, nu poate fi invocat faptul ca cererea privind amânarea plății taxei de stat nu a fost semnată, or, probele prezentate denota contrariul.

Într-o speță similară, Curtea Europeană a constatat violarea art. 6§1 din Convenție sub aspectul îngădirii dreptului de acces la un tribunal, manifestate prin refuzul unor instanțe naționale de a primi cererile de chemare în judecată în format scanat. Asta în condițiile în care art.42 alin.(1) din Codul de procedură al Slovaciei permitea alegerea alternativă a oricărei forme de depunere a cererii de chemare în judecată, dintre forma scrisă, orală sau prin intermediul unor dispozitive electronice. Curtea reiterând pe această cale faptul că Convenția urmărește să garanteze drepturi care nu sunt teoretice sau iluzorii, dar practice și eficiente. Acest lucru fiind relevant, în special, în ceea ce privește art.6 §1 din Convenție, având în vedere locul proeminent al dreptului la un proces echitabil într-o societate democratică. Indiferent de natura împiedicărilor, fie de drept, fie de fapt, acestea sunt inadmisibile în raport cu accesul liber la justiție.

Cu referire la prevederile art. 4, art. 5 alin.(1), (2), art. 7, art. 14 alin.(1), (2), (3), (4), (5), art.424 alin.(2), (3) din Codul de procedură civilă, recurentă a afirmat că, dispozitivul încheierii contestate contradictoriu, conține prevederi, concluzii eronate și ilegale. Prin prisma dreptului garantat de art. 20 din Constituția Republicii Moldova, art. 5 din Codul de procedură civilă, art. 6 CEDO, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție.

Instanța de apel la emiterea încheierii contestate, i-a îngădit dreptul de acces liber la justiție, nu a asigurat desfășurarea unui proces echitabil în cauza dată, iar încheierea fiind adoptată contrar prevederilor art. 6 § 1 și 3, în special art. 13 CEDO. Sarcina primordială a justiției este consolidarea legalității și a ordinii de drept, iar uniformizarea practicii judiciare naționale, concordarea acesteia cu jurisprudența CtEDO și cu Convenția, este principiul de bază la înfăptuirea justiției. În temeiul art. 32 alin.(1) din Codul de procedură civilă, nimeni nu poate fi lipsit, fără consimțământul său, de dreptul la judecarea cauzei sale de către o instanță sau de judecătorii în a căror competență cauza respectivă este dată prin lege, cu excepția cazurilor expres stabilite de prezentul cod.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului la 03 ianuarie 2024, prin intermediul poștei electronice (f.d.99).

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea de restituire a cererii de apel la data de 06 decembrie 2023, iar cererea de recurs a fost depusă la 18 decembrie 2023, prin intermediul poștei (f.d.96), ceea ce denotă că, recursul este declarat în termen.

Examinând prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept pertinente speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din motivele ce succed.

În temeiul art. 424 alin.(2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, hotărârea din 13 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, pronunțată în cauza civilă, a fost contestată cu apel de către Aliona Tufan, depunând în acest sens, la data de 28 martie 2023, prin intermediul poștei (f.d.36), apel nemotivat (f.d.35).

În conformitate cu prevederile art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii cererii de apel, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În contextul normei de drept precitate, prin încheierea din 20 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de apelantă și i s-a acordat un termen de 10 zile de la data recepționării încheierii, pentru prezentarea cererii de apel motivate și achitarea taxei de stat în sumă de 636,50 de lei (f.d.44-46).

Copia încheierii instanței de apel din 20 septembrie 2023 a fost expediată în adresa apelantei, prin scrisoarea datată cu 26 septembrie 2023 și a fost recepționată la 03 octombrie 2023, conform avizului de recepție (f.d.48).

Prin intermediul poștei (f.d.72), la 13 octombrie 2023, Aliona Tufan a depus cererea de apel motivată, formulând în textul acesteia solicitarea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea apelului (f.d.50-61).

Prin încheierea din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea apelantei cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului. Nu s-a dat curs cererii de apel înaintate și i s-a acordat un termen de 3 zile de la recepționarea încheierii, pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat, în sumă de 636,50 de lei (f.d.73-75).

Copia încheierii instanței de apel din 01 noiembrie 2023 a fost comunicată apelantei la data de 07 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.76).

La data de 13 noiembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (f.d.77), Aliona Tufan a expediat o cerere cu privire la amânarea plății taxei de stat până la prima ședință de judecată (f.d.78).

Prin încheierea din 06 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 369 alin.(1) lit. a) din Codul de procedură civilă, s-a restituit cererea de apel depusă de Aliona Tufan împotriva hotărârii din 13 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a restituit Alionei Tufan cererea de apel cu toate documentele anexate (f.d.80-83).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art.368 alin.(1).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție prin prisma criticilor aduse actului judecătoresc contestat și argumentelor în favoarea casării acestuia, apreciază ca fiind corectă soluția instanței de apel privind restituirea cererii de apel, având în vedere neîndeplinirea integrală în termen a indicațiilor instanței de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reiterează că, în recursul declarat, recurenta în esență, a menționat că, deși, instanța de apel a conchis că cererea cu privire la amânarea plății taxei de stat nu este semnată olograf, în original sau electronic, conform înscrisurilor anexate, din adresa electronică a lui Marin Sardari a fost expediată o cerere scanată și semnată de Aliona Tufan, iar conform jurisprudenței CtEDO, într-o speță similară, Curtea Europeană a constatat violarea art. 6§1 din Convenție sub aspectul îngrădirii dreptului de acces la un tribunal, manifestate prin refuzul unor instanțe naționale de a primi cererile de chemare în judecată în format scanat.

La acest capitol, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind întemeiată constatarea instanței de apel prin prisma prevederilor art. 40 alin.(1), (7) din Legea privind identificarea electronica și serviciile de încredere, nr. 124 din 19 mai 2022, precum că cererea Alionei Tufan cu privire la amânarea plății taxei de stat la depunerea apelului, expediată prin poșta electronică, nu a fost semnată nici olograf și nici electronic.

Or, conform art. 40 alin.(1), (7) din Legea privind identificarea electronica și serviciile de încredere, nr. 124 din 19 mai 2022, documentul electronic semnat cu semnătură electronică calificată este asimilat, după efectele acestuia, cu documentul similar pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă. Modul de utilizare a documentelor electronice în cadrul procedurilor judiciare este reglementat de legislația procesuală.

Totodată, în conformitate cu art. 17¹ alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, cererile de chemare în judecată, cererile de apel, de recurs, de revizuire, de eliberare a ordonanțelor judecătorești, precum și oricare alte cereri sau acte procedurale pot fi depuse în instanța de judecată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, care este unic pentru întreg sistemul judecătoresc. În acest caz, cererea și actele anexate la ea sub formă de documente electronice trebuie să fie semnate cu semnătura electronică calificată. Verificarea autenticității documentelor depuse prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se realizează în regim automatizat, la momentul depunerii acestora.

În atare circumstanțe, aplicarea semnăturii electronice sau olografe în document este o condiție obligatorie pentru autenticitatea acestuia, iar la caz, apelanta/recurenta a depus cererea, în format pdf, în lipsa semnăturii olografe în original sau semnăturii electronice calificate, contrar prevederilor legale.

Referitor la argumentul recurentei precum că probele anexate la cererea de recurs atestă că, în adresa instanței de apel la 13 noiembrie 2023, a fost expediată prin intermediul poștei electronice a lui Marin Sardari, cererea scanată, semnată olograf de către ea, iar ulterior a fost expediată de la adresa electronică a sa, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, în lipsa semnăturii olografe în original, cererea cu privire la amânarea plății taxei de stat, nu

poate fi calificată ca un document autentic, întrucât nu întrunește condițiile acestuia, în special că a fost expediată, prin intermediul poștei electronice, la fel, nesemnată electronic. Or, un document în format electronic urmează a fi semnat cu semnătură electronică calificată pentru a fi asimilat, după efectele acestuia, cu documentul similar pe suport de hârtie.

De altfel, trimiterea recurenței la legislația unui altui stat (Codul de procedură al Slovaciei (f.d.86)) referitor la alternativa oricărei forme de depunere a cererii, nu este relevantă speței, în situația în care fiecare instanța națională aplică prevederile legislației autohtone, luând în considerare prevederile CEDO, jurisprudența CtEDO și alte acte internaționale la care este parte statul Republica Moldova.

Subsecvent, instanța de apel justificat a stabilit că, cererea expediată prin intermediul poștei electronice, în lipsa semnăturilor aplicate corespunzător, nu poate fi luată în calcul la elucidarea aspectului privind înlăturarea neajunsurilor indicate în încheierea din 01 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar criticile recurenței prin prisma înscrisurilor prezentate nu justifică casarea încheierii.

În context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră relevant de a indica la obligația părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile procedurale în virtutea prevederilor art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) din Codul de procedură civilă. Inițiind procedura de apel, apelantul urmează să se intereseze periodic de soarta dosarului. Părțile trebuie să ia măsuri în intervale rezonabile de timp pentru a afla despre progresul procedurilor judiciare despre care aceștia cunosc.

Drept urmare, alegațiile recurenței nu pot determina casarea actului judecătoresc contestat, în situația în care circumstanțele conturate supra denotă că, nevalorificarea drepturilor procedurale în termenul acordat de instanța de apel, îi este imputabilă. De altfel, instanța de apel a întreprins măsurile prevăzute de legislația în vigoare în vederea comunicării actelor procedurale emise și acordarea posibilității apelantei de a-și valorifica drepturile procedurale și respectiv, nu poate fi reținut ca fiind relevant argumentul recurenței precum că prin încheierea de restituire a cererii de apel i s-ar îngădi accesul la justiție, dreptul la un proces echitabil și dreptul la un recurs efectiv.

Deși, recurența a pretins caracterul nefondat și contradictoriu a actului judecătoresc contestat, însă nu menționează prin ce se manifestă aceste contradicții, or, criticile aduse nu vizează decât dezacordul cu încheierea contestată, având în vedere că nu i-ar fi fost examinată cererea cu privire la amânarea plății taxei de stat la depunerea apelului, în varianta expediată prin intermediul poștei electronice.

În temeiul art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În temeiul art.10 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru

neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

În atare circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție apreciază ca fiind întemeiată constatarea instanței de apel precum că, apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1) din Codul de procedură civilă și nu a prezentat dovada de plată a taxei de stat la depunerea cererii de apel, ceea ce a determinat restituirea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului la un proces echitabil, inclusiv dreptul de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art.13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că, recurenta și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în termenul acordat de instanță.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul declarat, cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Aliona Tufan.

Se menține încheierea din 06 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă „INCASO” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Alionei Tufan cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni